

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Maliník obecný

VY_52_INOVACE_100

Vzdělávací oblast: člověk a příroda

Vzdělávací obor (předmět): Praktika z přírodopisu

Ročník: 6., 7.

Maliník obecný – Rubus idaeus L.

Růžovité (Rosaceae)

Charakteristika – keř s podzemními výběžky až 2 m vysoký, jednoleté výhonky jsou zpravidla vzpřímené, v následujícím roce se větví a metlovitě prodlužují a nakonec jsou obloukovitě převislé.

Stonky jsou kulaté, ojíněné, v dolní části posázené četnými krátkými, kuželovitými, černočervenými trny.

Listy 3-5četné, vzácněji 7četné, na líci lysé, rub bělavě plstnatě chloupkatý, okraj čepele ostře pilovitý, konečný lístek vejčitý až kopinatý, vpředu zašpičatělý dlouze stopkatý, postranní lístky přisedlé.

Květy bílé, většinou vonící, v řídkých hroznech nebo latách, kališní lístky kratší než korunní lístky, po odkvětu dozadu ohrnuté. Tyčinky kratší než čnělka.

Plody maliny jsou složené z četných červených, vzácně žlutých, chloupkatých peckoviček.

Výskyt v lesích, houštinách, v porostech vyšších trvalek, na mýtinách, březích vod i kamenitých haldách, od nížiny až do hor 2000 m. Často se pěstuje pro ovoce i na plantážích v řadě kultivarů.

Rozšíření téměř po celé Evropě, na jihu se stahuje spíše do hor, chybí pouze v Portugalsku, na Islandě a na nejzajším severu.

Účinné látky – trísloviny, organické kyseliny, vitamín C a další látky.

Sběr mladých listů bez řapíku v červnu a červenci, dozralé plody v srpnu až v říjnu.

Využití jako součást žaludečních a krev čistících čajů, v lidovém léčení jako kloktadlo při zánětech v dutině ústní, paradentóze, upravuje zažívání a vylučování žluči. Plody, bohaté na vitamíny a další biologicky aktivní látky, jsou cenné z hlediska výživné hodnoty, jsou surovinou pro četné potravinářské výrobky.

Poznámky – u nás se maliník začal pěstovat již ve středověku.

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- keřovité

1) Poznáš, ke kterému keři patří tyto plody - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

.....

.....

2) Doplně jména vyobrazených keřů – využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

.....

.....

.....

3) Přiřaď a barevně propoj správné odpovědi - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

maliník obecný

plody dozrávají na plodenství, složeném z malých kulovitých tmavě fialových až černých peckoviček, sedících na květním lůžku

brusinka obecná

plody jsou složeny z čtených červených, vzácně žlutých, chloupkatých peckoviček

růže šípková

plody jsou kulovité bobule až 10 mm velké, mnohosemenné, zpočátku bílé, později temně šarlatové, jedlé a trpké chuti

borůvka černá

plody vejčité až kulovité, oranžové až šarlatové barvy, vznikají ze zdužnatělých květních šišek

ostružiník keřovitý

plody jsou černé bobule s šedomodrým voskovým povlakem

Pracovní list k praktické výuce v arboretu

- keřovité

1) Poznáš, ke kterému keři patří tyto plody - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

ostružiník keřovitý

maliník obecný

2) Doplň jména vyobrazených keřů – využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

borůvka černá

maliník obecný

ostružiník keřovitý

3) Přiřaď a barevně propoj správné odpovědi - využij poznatky z informačních tabulí v arboretu.

maliník obecný

plody dozrávají na plodenství, složeném z malých kulovitých tmavě fialových až černých peckoviček, sedících na květním lůžku

brusinka obecná

plody jsou složené z čtných červených, vzácně žlutých, chloupkatých peckoviček

růže šípková

plody jsou kulovité bobule až 10 mm velké, mnohosemenné, zpočátku bílé, později temně šarlatové, jedlé a trpké chuti

borůvka černá

plody vejčité až kulovité, oranžové až šarlatové barvy, vznikají ze zdužnatělých květních šišek

ostružiník keřovitý

plody jsou černé bobule s šedomodrým voskovým povlakem

Kontrolní otázky pro žáka: (maliník obecný)

1) Urči plod maliníku obecného:

- a) bobule
- b) složené peckovičky
- c) souplodí nažek

2) Kde všude je možné využití maliníku obecného:

.....

3) Podtrhni správnou odpověď:

Maliník obecný je keřem s dlouhými výhonky dosahujícími délky až 2 metrů

ANO

NE

4) Urči správnou odpověď:

Stonky maliníku obecného jsou: a) hladké
b) kryty trny

Kontrolní otázky pro žáka – odpovědi: (maliník obecný)

1) Urči plod maliníku obecného:

a) bobule

b) složené peckovičky

c) souplodí nažek

2) Kde všude je možné využití maliníku obecného:

lékařství

potravinářství

léčitelství

prevence onemocnění – vitamíny

3) Podtrhni správnou odpověď:

Maliník obecný je keřem s dlouhými výhonky dosahujícími délky až 2 metrů

ANO

NE

4) Urči správnou odpověď:

Stonky maliníku obecného jsou: a) hladké

b) kryty trny

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Projekt EU peníze školám Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Metodický list

Název materiálu: Maliník obecný

Zdroje: MACKŮ J., KREJČA J., ATLAS LIEČIVÝCH RASTÍN, Vydavatelství Slovenskej akademie vied v Bratislave, 1964
JIRÁSEK V., STARÝ F., SEVERA F., KAPESNÍ ATLAS LÉČIVÝCH ROSTLIN, SPN Praha, n.p., 1998
ERDELSKÁ O., ERDELSKÝ K., KVAČALA M., DUGAS D., KOMÁROVÁ Z., ATLAS LÉČIVÝCH ROSTLIN, Vydavatelství Příroda, s. r. o., Bratislava, 2008
Bolliger, Erben, Grau, Heubl, KEŘE, nakladatelství Ikar Praha ve spolupráci S Knižním klubem Praha, 1998

Druh materiálu: Materiál pro praktickou výuku v arboretu.

Anotace: Materiál je určen k praktické výuce v přírodních podmínkách (v arboretu).

Očekávané výstupy: Vztah k přírodě, její ochraně. Využívání teoretických poznatků v praxi, materiál k pracovním listům.

Klíčová slova: Stonek, listy, květy, plod, výskyt, pěstování, rozšíření, účinné látky, využití

Autor: ing. Eva Voborná
ZŠ Žďár nad Sázavou, Palachova 2189/35, příspěvková organizace

Datum: 21.5. 2012

Určeno pro: 6.,7. ročník základní školy

Vzdělávací oblast: Člověk a příroda

Vzdělávací obor: Praktika z přírodopisu

Tematický okruh: Léčivé rostliny

